

Пролетарі всіх країн, єдняйтеся!

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА
ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р.

№ 30 (1723).

30 ВЕРЕСНЯ 1988 РОКУ.

Ціна 2 коп.

4 ЖОВТНЯ
ПОЧИНАЄТЬСЯ
УЧБОВИЙ РІК
В СИСТЕМІ
ПОЛІТИЧНОЇ І
ЕКОНОМІЧНОЇ
ОСВІТИ

думка

З повагою
до слухачів

Борис Пилипович ЧИБАР:

З нагоди початку учбового року в системі політичного і економічного навчання не можу не висловити свої думки про комуніста Льва Олександровича Бурцева, який є керівником політзанять з співробітниками ректорату.

Що відзначає Лев Олександрович як пропагандиста і організатора! Насамперед постійна особиста теоретична готовність. Він завжди в курсі всіх важливих партійних і політичних подій. Глибоко аналізує матеріал, дуже серйозно і уважно підходить до підготовки кожного заняття.

Багато часу приділяє попередній роботі з товаришами, які готуються до виступів на семінарі. А головне — завжди радиться зі слухачами, як найбільш доцільно побудувати те чи інше заняття. Звідси і той постійний інтерес до навчання, який спостерігається останнім часом у нашій групі. До цього додаю, що я висловлюю думку решти слухачів семінару.

ПОЛЕ - 88

У радгоспі «Троїцький» Білявського району трудяться студенти хімфаку — всього 120 чоловік. Розповідає їх керівник доцент В. П. Мамонтов:

— Студенти-хіміки традиційно працюють добре, допомагаючи селу в збиранні врожаю. В цьому році норма збирання помідорів — 400 кілограмів на день. Щодня студенти виробляють в середньому по півтори норми на кожного. Найкраще працюють студенти III-го курсу. Є і свої передовики. Першокурсник С. Сидорук щодня збирає 1200 кг помідорів, виконуючи по три норми. По дві норми і більше виконують студенти першого курсу К. Сапарашвілі, С. Полуляхова, В. Ведута, студенти другого курсу С. Монастирліу, В. Лобановський, В. Гусіс, Г. Артьомова, В. Щербаківа, студенти третього курсу Н. Бобко, О. Варпагушина, О. Шмігель, Н. Цибульська, Є. Чердакова, Є. Суєвалова.

За домогленістю, укладеною з радгоспом, робота оплачується таким чином: за виконання норми (400 кг) — 3 крб 60 коп., плюс преміальні за зібрання понад норму. Кожного дня керівники робіт закривають наряди, а прощі будуть виплачені по закінченні робіт. На IV курсі — самоврядування. Студенти самі контролюють збирання продукції.

Побутові умови нормальні — живемо в радгоспному літньому таборі праці і відпочинку на березі Турунчука, харчуємося в їдальні, вдень їжу возять у поле. Працюємо з 9 до 5 з перервою на обід. Один раз на три дні проводимо збори, де вирішуються виробничі та інші питання. Добре потрудився — на вихідний можеш поїхати додому. Той, хто збере 15 тонн помідорів (по півтори норми на день) від сільгоспробіт буде вільний.

В. БІЛОВА.

Кандидат психологічних наук В. Х. Маньоров, доктор філологічних наук Е. О. Нушикян, кандидат технічних наук М. Є. Амбросов, доктор біологічних наук В. І. Галунов і доктор філологічних наук Т. О. Бровченко в перерві Всесоюзної на-

ради «Емоції і автоматичне розпізнавання мови». Докладніше про нараду читайте на 4-й стор.

Фото В. ПАЩУКА

ВАЖЛИВА ДІЛЬНИЦЯ ІДЕОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ

Вдосконалення системи марксистсько-ленінської освіти в університеті здійснюється відповідно до постанови ЦК КПРС «Про перебудову системи політичного та економічного навчання трудящих». Нові завдання перед організаторами і пропагандистами поставлені ЦК КПРС при розгляданні питання «Про роботу партійних органів Ульяновської області по виконанню постанови ЦК КПРС «Про перебудову системи політичного та економічного навчання трудящих». У відповідній постанові вказані недоліки, які багато в чому притаманні і нашій парторганізації.

Організованості і дисципліни, наприклад, у проведенні політнавчання не вистачає партійним організаціям Астрономічної обсерваторії, юридичного факультету, НДС «Антарес», АГЧ, УЕМ.

Разом з тим хочеться відзначити відповідальних за партійне навчання, які сумлінно ставляться до своїх громадських обов'язків. Це — В. Г. Таранець, А. А. Птащенко, В. Т. Коваль, В. А. Сульдин, Ю. О. Карпенко, М. Ю. Лазарев та ін.

Новий учбовий рік розпочнеться з вивчення матеріалів XIX Всесоюзної конференції КПРС, червеневого (1988 р.) Пленуму ЦК КПРС, що накладає особливу відповідальність на пропагандистів.

Система політичного та економічного навчання нашого університету в 1988-89 учбовому році охоплюватиме понад 2200 чоловік, в тому числі 672 комуністи. 10 комуністів університету будуть навчатися в університеті марксизму-ленізму при обласному комітеті Компартії України; 60 — за індивідуальними планами. У 18 методологічних семінарах приступать до навчання 810 викладачів і наукових співробітників. В 40 політичних семінарах і двох школах вчитимуться 1220 чоловік. Крім того, сотні слухачів охоплюються лекторіями та іншими формами навчання для беспартійних.

Важливою складовою частиною системи політичного навчання університету є філософські (методологічні) семінари, які працюють на всіх факультетах, а також в Астрономічній обсерваторії і НДІ фізики. Об'єктивному аналізу їх роботи

допомагає щорічне опитування громадської думки слухачів цих семінарів, яке проводить партком і кафедра філософії природничих факультетів з 1984 р. Це дозволяє отримати досить повну картину їх роботи в різні роки, порівнювати між собою. Тут же фактично шляхом таємного голосування дається оцінка роботи керівників і консультантів семінарів. Так, за підсумками опитування 1988 року, слухачі високо оцінили роботу професорів Ю. О. Карпенка, А. К. Корсакова, Г. І. Швєбса, В. А. Кухаренко, О. В. Сурилова, М. Ю. Раковського, Г. Я. Попова, Г. А. В'язовського, Л. Д. Скрильова, доцентів М. В. Мірошніченко, В. А. Іваніци.

Напередодні нового учбового року грамотами районного і міського комітетів партії нагороджені проф. А. К. Корсаков, Ю. О. Карпенко, доц. К. М. Ляльчук, Л. Н. Терентьєва. Багато пропагандистів нагороджені грамотами парткому і ректорату на дні пропагандиста, що відбувся в університеті 27 вересня.

Хочеться звернути увагу ректора університету професора І. П. Зелінського та в. о. секретаря парткому доцента Б. А. Пережняка на те, що на відміну від інших крупних партійних організацій міста в університеті досі відсутній кабінет партнавчання (необхідне приміщення хоча б для роботи у другій половині дня) і завідуючий парткабінетом. Вирішення цього питання позитивним чином позначилося б на роботі партійно-навчання в університеті, значно підвищило б методичне забезпечення цього важливого напрямку ідеологічної роботи.

При формуванні мережі на нинішній учбовий рік скорочена кількість паперів. До нового навчального року підготовлений журнал, який значно вдосконалений з урахуванням зауважень керівників семінарів.

Від імені партійного комітету дякуємо нашим пропагандистам за їх нелегку, благородну працю і поздоровляємо слухачів, керівників, консультантів і старост семінарів та шкіл з початком нового навчального року.

О. ЧАЙКОВСЬКИЙ,
член парткому, доцент.

доктор юридичних наук Марк Пилипович Орзіх. Він розповів про свою поїздку в США у зв'язку з участю в роботі XIV Всесвітнього конгресу Міжнародної асоціації політичних наук. Темою конгресу була глобалізація політичної науки. Водночас Марку Пилиповичу довелося побувати у чотирьох

штатах країни, в яких він виконував завдання Співки радянських товариств дружби з зарубіжними країнами. Він поділився своїми враженнями про зустрічі з ученими, серед яких були ветерани другої світової. Розповів про відвідання Вашингтона, Нью-Йорка, про ставлення американців до радянських людей.

У наших ветеранів

22 вересня ц. р. відбулося розширене засідання президії ради ветеранів війни і праці при ОДУ. На порядку денному стояли питання про роботу, проведену за період, який минув від останнього засідання. Присутні були інформовані

про постанову Всесоюзного комітету ветеранів війни щодо посилення виховної роботи серед студентської молоді, а також були визначені завдання на новий навчальний рік.

З цікавою інформацією на засіданні виступив професор,

НЕ ГІРШЕ ВІД ІНШИХ, чи Оцінка за кінцевим результатом

На звітно-виборних партійних зборах на факультеті РГФ з доповіддю виступив секретар партбюро М. З. Яцій.

В обговоренні доповіді взяли участь комуністи Л. В. Байдак, В. В. Шишков, А. А. Гриценко, П. М. Войцеховський, В. А. Кухаренко, В. І. Люперський, В. Г. Таранець, О. А. Мартинюк, М. Д. Никифоров, Е. О. Нушикян, М. С. Латушкіна. На зборах виступив член парткому ОДУ професор В. В. Сердюк.

Характеризуючи нинішній історичний етап розвитку нашої країни, доповідач зазначив, що у цей відповідальний період 43 комуністи факультету РГФ по-діловому, принципово обговорювали свої проблеми на звітно-виборних зборах партгруп. Помітно підвищилася активність комуністів. Але більшість партгрупоргів не усвідомлюють своєї ролі політичних ватажків.

На жаль, багатообіцяючий початок доповіді був зведений нанівець констатацією того, що партком університету пустив на самоплив навчання партгрупоргів. Що ж, це правда. Тому цікаво було дізнатися, як же партбюро РГФ, якому довелося у справді винятково складних умовах працювати (за три з половиною роки тричі змінювалися секретарі партбюро), шукало свої шляхи активізації і мобілізації колективу на справі перебудови? Відповідь на це питання, на жаль, була зведена до детального перерахування проблем, які обговорювалися на партзборах факультету і засіданнях бюро. Стандартним виявився і «набір» труднощів, перелічених доповідачем: існуюча форма проведення політгодин у студентських аудиторіях не відповідає сьогоднішнім вимогам; нашим студентам бракує наступальності, бойовистості, вміння вести політичні дискусії; нашим провідним лекторам треба частіше зустрічатися зі студентами; з боку комсомольського активу проявляється пасивність і інертність; культмасова робота на факультеті на недостатньому рівні; скрізь спостерігається зниження загальної устаткованості і якості; нашої науки не торкнулася перебудова. Це стосується і нашого навчання (т. д., і т. ін.).

Доводиться з номера в номер повторюватися, але, на жаль, нічого не вдієш: і на РГФ у доповіді не було головного — серйозного аналізу основних тенденцій в учебно-виховній, науковій та ідеологічній роботі на факультеті, не було оцінки особистих зусиль колективу, все виявилось більш ніж безликим, хоча й були названі окремі призвища.

Не буду голосливим. Візьмемо наважання одну з тез доповіді: «Нашим студентам не вистачає бойовистості, вміння вести політичні дискусії». Чому? Чи не від того, що зміст політгодин, за словами доповідача «виходить за рамки можливостей факультету і тут провідна роль повинна належати

ідеологічному сектору парткому?».

Добра собі перебудова, якщо ініціатива у всьому повинна виходити від парткому. Хіба факультет не має необхідних можливостей? Адже сам Михайло Захарович сказав, що на факультеті є хороший лекторський склад. Заслужено названі прізвища краєвих лекторів комуністів В. А. Кухаренко, В. Л. Скалкина, М. Г. Соколянского, Т. А. Бровченко, О. А. Жаборюк, М. С. Латушкіної.

Але цей «ударний загін» навряд чи поодинокі справиться з обсягом ідеологічних завдань на факультеті. Звичайно, легше звинуватити суспільствознавців у відриві від студентської маси, хоча в цьому також є резон. Але чому нікому не спало на думку запитати: товариші, на факультеті — 109 викладачів! Хіба вони не повинні займатися ідеологічним вихованням студентів? Цілком прая Людмила Василівна Байдак, котра висловила у своєму виступі здивування тим, що аспірантів усіляко відгороджують від серйозної громадської роботи зі студентами. А це також чималий ідеологічний резерв.

Ідеологічна робота — це і морально-психологічний клімат на факультеті, який, очевидно, і на РГФ не такий уже й м'який. Інакше навіщо було комуністу Е. О. Нушикяну говорити про «негласні» дискусії на факультеті з різних приводів, про кулуарність вирішення таких питань, як заохочення викладачів, про те, що у багатьох викликає подив той факт, що питання добору студентів для поїздки в США вирішувалося келійно.

До речі, як зазначила у своєму виступі О. А. Мартинюк, деякі з кандидатів уже зараз проявили себе не кращим чином і тільки підтвердили, що ніяк не гідні представляти Одеський університет на іншому континенті.

Серйозних, гострих проблем на факультеті хоч відбавляй: починаючи від неприважливого вигляду аудиторій і закінчуючи персональною віддачею вчених факультету, на якому 7 докторів наук і понад 50 кандидатів наук. Однак, говорячи про факультетську науку, доповідач обмежився повідомленням про те, що переважна більшість викладачів працює над тематикою, що вважається найважливішою. Але як приклад серйозних зв'язків науки з практикою зміг назвати лише кафедру теоретичної і прикладної фонетики англійської мо-

ви, очолювану Е. О. Нушикяном. Чи не замало?

Не випадково присутній на зборах член парткому В. В. Сердюк у своєму виступі відзначив, що з семи докторів наук не всі однаковою мірою беруть участь у розвитку університетської науки. Чи можна в такому випадку говорити про благополуччя на цій важливій дільниці?

Серйозні проблеми порушували комуністи, які взяли участь в обговоренні доповіді: про неправильне ставлення адміністрації університету до факультету і кафедри класичної та іспанської філології (В. В. Шишков, А. А. Гриценко), про необхідність колективу факультету сміливіше і ширше використовувати права, надані реформою вищої школи (П. М. Войцеховський), про важливість життя невідкладних заходів до омолодження партійної організації за рахунок прийняття в партію гідних викладачів (В. А. Кухаренко), про необхідність зробити дівізією гласність на факультеті шляхом створення при партбюро неформального дискусійного клубу (В. Г. Таранець), про предметність і цілеспрямованішу політико-виховну роботу зі студентами (О. А. Мартинюк).

Багато наших бід і, зокрема, пасивність у колективах пояснюється тим, що люди здебільшого не відчують значення своєї ролі у перебудові і досить часто не бачать смислу в своїй особистій участі в цьому відповідальному і необхідному для всіх нас процесі. В чому ж тут справа? Послухаємо комуніста В. І. Люперського: «Викладачі кафедри іноземних мов природничих факультетів в період обговорення важливих партійних документів активно обговорювали всі питання, формулювали власні пропозиції. Їх передавали в партком чи ректорат. Але на цьому все закінчувалося. Ніхто і не думав реалізувати наші пропозиції. Хто б нам чітко пояснив, чому подібне має місце в нашому університеті?».

Л. В. Байдак: «Приймаючи якісь рішення, ми стараємося, щоб вони були якомога кращими. Проте дуже часто вони залишаються на папері. До того ж рішення часто приймаються беззубі і безадресні. Користі від них ніякої».

І, перш ніж поставити крапку у цьому матеріалі, хочу сказати: головне, що тривожить колектив і повз що пройшло чи не відчужило партійне бюро — це занепокоєння з приводу того, що по-справжньому в університеті ніхто не вважає на думку рядових комуністів.

Але чи мислима яка б там не була перебудова, якщо народ залишається осторонь?

М. ЩЕРБАНЬ.

На першому засіданні партбюро факультету РГФ нового складу секретарем обраний М. З. Яцій.

Останнім часом стають все більш помітними зусилля у справі комп'ютеризації учебного процесу в університеті.

На знімку В. Пашука: в новому дисплейному класі на мехматі.

Альфа і омега перебудови

ЗІ ЗВІТНО-ВИБОРНИХ ПАРТІЙНИХ ЗБОРІВ НА КАФЕДРІ ФІЛОСОФІ ПРИРОДНИЧИХ ФАКУЛЬТЕТІВ.

Напередодні зборів прочитав текст виступу М. С. Горбачева на зустрічі в ЦК КПРС з керівниками засобів масової інформації, ідеологічних установ і творчих спілок. Основна його теза — настав новий етап перебудови, етап напруженої практичної роботи, — закликає до активних, творчих справ увесь радянський народ. Цей заклик, у першу чергу, адресований і вузівським суспільствознавцям — тим, хто бере безпосередню участь у формуванні світогляду студентської молоді, її ідеології. І, треба сказати, у звітній доповіді, у виступах комуністів відчувалося розуміння відповідальності, розуміння свого місця в перебудові.

Із звітної доповіддю виступив секретар партбюро кафедри **В. П. Бельдій**.

Основна думка з питань удосконалення учебно-методичної роботи колективу кафедри, яка проходила через усю доповідь, полягає в необхідності відходу від читання «нормативних курсів». Акцент — на особисту творчість кожного викладача, на ініціативу. І в цьому плані чимало зроблено. Про це свідчить опитування студентів: змінилося їх ставлення до курсу марксистсько-ленінської філософії — з'явився інтерес.

До безсумнівних досягнень кафедри можна віднести нові наукові публікації її співробітників: монографія, 20 статей, ряд тез. Є успіхи, і в науковій роботі студентів, які ще раз підкреслюють підвищення їх інтересу до суспільних наук. Характерно, що за однакової, порівняно з минулим, кількості наукових студентських робіт до кращого змінилася їх якість.

Разом з тим, у доповіді відзначається і ряд недоліків як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру. Говорилося і про прорахунки в кадровій політиці — немає гідної зміни, особливо в асистентському корпусі; труднощі з публікаціями — відсутність власної поліграфічної бази і видання типу «Вісник ОДУ», «Праці ОДУ»; про різні труднощі у питаннях застосування ТЗН; труднощі, пов'язані з читанням лекцій на зведених потоках; здані позиції у лекційній пропаганді та ін.

Саме про це — що галь-

мує роботу кафедри — широко говорили комуністи у дебатах по доповіді.

Сьогодні, як ніколи, важливо допомогти молодим людям розібратися в політичних, філософських, соціологічних, ідеологічних проблемах сучасності. Не все можуть зрозуміти і досвідчені, навчені життям люди. Деякі публікації викликають вибухи емоцій, екстремізму. І так буває зовсім не тому, що вони переслідують таку мету: тут важливо вміти зрозуміти, правильно інтерпретувати суму тих чи інших фактів.

Лунають голоси, які намагаються звалити на перебудову всі негативні явища, що проявляються у нас. Завдання суспільствознавців — захистити перебудову. У зв'язку з цим просто необхідний прямий контакт з молодими людьми: індивідуальна робота, спілкування, діалог. А це передбачає не об'єднання, а, навпаки, розукрупнення потоків, курсів, груп.

Про це говорили у своїх виступах комуністи **В. А. Дьяков, К. М. Ляльчук, Р. А. Личковський**.

Альфа і омега перебудови — опора на думку колективу, гласність. Про це в зв'язку з конкурсом, що має відбутися, на заміщення посади завідуючого кафедрою говорили у своїх виступах комуністи **К. М. Ляльчук, Р. А. Личковський, О. В. Чайковський**, а у заключному слові — доповідач **В. П. Бельдій**.

Питання удосконалення роботи з іноземними студентами, а також співробітництва з кафедрами філософії зарубіжних вузів порушив у своєму виступі комуніст **С. С. Федорко**.

По звітній доповіді збори прийняли рішення, виконання якого особисто мені уявляється реальним. Вперше відвідавши кафедру, одразу застав її практично у повному складі: майже всі співробітники тут — комуністи. І кожен з виступаючих радів: у колективі здоровий мікроклімат, хороша морально-психологічна обстановка. І я, сторонній, відчуваю, що це не пусті слова. Саме така атмосфера сприяє справжній творчості, справі, працює на перебудову.

Ю. ВІНОГРАДОВ.

НАШ СПОРТИВНИЙ УСПІХ

Участь збірної команди Одеського держуніверситету з легкої атлетики в XIV Республіканській студентській спартакіаді, вищої, середньої і спеціальної освіти Української РСР, яка проходила в м. Івано-Франківську з 16 по 18 вересня, була успішною. Планувалося при підготовці потрапити в число призерів і мати 4—5 особистих призових місць. Тренування проводилося перед змаганням 2 рази в день. Виступи на цих престижних змаганнях були відмінними — перше місце і призерами стали 13 чоловік. Результат

майстра спорту показала студентка юридичного факультету Олена Петрова у двох видах: біг на 100 та 200 метрів.

Перші місця посіли: Л. Мухлінін — юрфак, біг 1500 м; А. Білоус — ГГФ, біг на 500 м; О. Ткаченко — юрфак, біг з бар'єрами на 400 м.

Призери спартакіади: І. Асметкін — II курс хімфаку; Н. Титов — I курс біофаку; О. Качанов — II курс ГГФ; А. Трубка — II курс юрфаку; І. Скибінських — IV курс юрфаку; Є. Машковская — I курс ГГФ;

І. Штець — II курс істфаку; Р. Біктін — IV курс ГГФ; Є. Поветьєва — II курс мехмату.

Команду до змагань готували ст. викладач кафедри фізвиховання Аківісон І. Е. та викладач Єрмаченко Н. В.

Вітаємо наших чемпіонів з досягнутими результатами і бажаємо нових успіхів у майбутній легкоатлетичній естафеті на приз газети «Знамя коммунизма».

З. БАРСЬКА,
старший викладач кафедри фізвиховання.

ЧИ ЛЕГКО БУТИ ВОЖАТИМ?

12-станція В. Фонтану, поряд море. Воно обгортає кришталевою прохолодою, якої так не вистачає в місті. Вулиця Українська, де під номером 34 ми повинні знайти піонерський табір «Юний романтик», Ось і брама, наглухо зачине-на, яка швидше нагадує неприступну фортецю, аніж піонерський табір. Та за воротами фортеці ми побачили двох юних полонянок (чергові по-табору), котрі й допомогли нам зустрітися з Артемом Філіпенком, а той гостинно запрошив нас на територію замку чи то, вибачте, піонертабору. Ніяк не вгадується слово «діти» із похмурими старими будівлями, що стоять рівними однаковими рядами, із високими кам'яними стінами огорожі та брамою із гострими шпичками вгору. Єдине, що радує око, це зелень. Багато дерев, кущів, квітів. Звертаємося до нашого гйда.

— Представтеся, будь ласка.
— Артем Філіпенко, студент III курсу істафу.
— Вожатим працюєте вперше?

— Так. Але деякий досвід є. Бо це у мене друга зміна. Я вже відпрацював 21 день. І з першого разу не все виходило. Я сам ніколи в піонертаборі не був і для мене все було невідомим. В загоні 40 дітей віком 7-8 років, ото бери і команду, виховуй, наставляй — як хочеш. Зараз у мене в загоні діти віком 13-14 років, але й з молодшими і з старшими однаково важко.

— Артеме, кого з ваших колег ви могли б назвати як хороших вожатих?

— Людмила Георгієва, Ігор Лясота, Вячеслав Ссауленко.

— Чи легко бути вожатим?

— Вожатий — це свого роду педагог. А педагогам ніколи не буває легко. Скільки дітей, стільки й потрібно індивідуальних підходів. Та, безперечно, цьогорічна робота у таборі дала мені багато чого. З'явився певний досвід. Знаю, як з самого початку починати свою роботу з дітьми, як організувати їх, та й взагалі спілкування з цими цікавими маленькими людьми, дає набагато більше, аніж усілякі методичні поради.

— По закінченні університету будете працювати в школі?

— Знаєте, чесно кажучи, у нинішню школу повертатися не хочеться, у перебудовану — так.

— Ми закінчили свою розмову з Артемом саме тоді, коли во-

жати Оля Тамалінцева та Олена Дорошенко шикували своїх вихованців, щоб повести їх у їдальню обідати. Дівчата віддавали команди дуже спокійно, без зайвого галасу. Діти слухали їх.

— Нам здається, дівчата, що вам бути вожатими зовсім не важко. Надто вже легко ви справляєтеся з дітьми, котрих завжди заведено вважати неслухняними.

— Ви помиляєтеся, — говорять Ольга та Олена, студентки IV курсу механіко-математичного факультету. — Це наша перша практика у піонерському таборі. — І не завжди легко вишикувати своїх дівчат, організувати, а ввечері — вкласти спати. Та ми вважаємо, що така практика дуже корисна для майбутньої роботи в школі.

— Чи передувала якась підготовка вашій вожатській діяльності?

— Звичайно. У таборі «Альбатрос» проходило навчання піонерських вожатих. Ми займалися тиждень. Та й зараз ввечері готуємося до занять із дітьми.

— Кого ви можете назвати в числі кращих вожатих?

— Дуже люблять діти нашу однокурсницю Світлану Кушнір. Вона цікавий спірозмовник, уміє захоплююче розповідати, діти тягнуться до неї.

— Як ви вважаєте, дітям цікаво у таборі?

— Не дуже, — відповідає Ольга. — Діти переважно місцеві, близько батьки, дім. Вони нудькують, хоча є чимало цікавого. Ось, наприклад, дуже гарно пройшов день самоврядування, який у таборі називається днем бантика, бо всі чіпляють на груди бантики. Діти виявилися дуже хорошими вожатими. Добре справлялися зі своїми обов'язками Л. Мороз, І. Данько, В. Шестаков.

— Дівчата, останнє запитання. Чи легко бути вожатим і яку практику оберете в наступному році?

— Працювати вожатими не тільки не легко, але й відповідально. Та й сама робота залежить не тільки від вожатого, а й великою мірою від стосунків із керівництвом табору, від матеріального забезпечення (спортивентар, бібліотека та ін.). Коли виводимо дітей до міста, вожаті несуть персональну відповідальність за кожного хлопчика чи дівчинку. У наступному році навряд чи знову захочемо працювати в таборі.

Я. ІСКРОВА.

Останнім часом значно активізувалися наукові контакти молодих учених. У минулому році відбулась перша Всесоюзна конференція молодих вчених-географів у Казані. Вона одержала назву «Географічні системи: проблеми функціонування, моделювання та керування». На протязі 30 років стабільно відбуваються конференції молодих географів Сибіру та Далекого Сходу в Іркутську. Регулярно проводяться тематичні конференції з раціонального природокористування молодими географами Білорусії у Мінську. В багатьох з цих форумів приймали активну участь і одеські географи.

Зустріч молодих географів

22—23 вересня в ОДУ вперше відбулась творча зустріч молодих географів, де мали змогу прийняти участь представники науково-дослідних установ, вищих та середніх учбових закладів Москви, Мінська, Харкова, Іркутська, Житомира, Миколаїва. Робота конференції була запланована у трьох головних формах. На пленарні засідання виносились доповіді з актуальних питань, що становлять інтерес для спеціалістів всіх напрямків географічних досліджень. Секційні засідання проходили водночас для фахівців фізико-географів та ґрунтознавців — з одного боку, економіко- та соціо-географів — з другого. Неформальне спілкування проходило у рамках «круглих столів», де кожний учасник мав змогу висловитись з актуальних проблем сучасної географії, запропонувати напрямки і форми дослідницьких та лекторських програм.

На пленарному засіданні заслухано доповіді В. І. Блануці «Задачі географічного обґрунтування цільових комплексних програм охорони навколиш-

нього середовища в регіоні» (доповідь представлена лабораторією економіко-географічних проблем інституту географії СВ АН СРСР), О. М. Вітченко «Методика великомасштабних досліджень агрокологічного потенціалу ландшафтів сільськогосподарських територій» (кафедра географії Мінського держпедінституту), Ф. М. Лісецького «Розрахункова основа проектування стійких агрокосистем (кафедра фізичної географії ОДУ), А. Е. Молодецького «Концепція міжгалузевих функціональних систем промисловості економічних мезорайонів» (кафедра економічної географії ОДУ). Усі доповіді викликали великий інтерес. Відчувалося, що доповіді вже мають за плечима досвід захисту кандидатських дисертацій, багаторазових виступів на наукових конференціях та семінарах. Секція фізичної географії та ґрунтознавства заслухала 9 доповідей. Серед гостей-доповідачів відзначимо повідомлення представників інституту ґрунтознавства ВСГНІЛ (Москва), Біло-

русського університету (Мінськ), Українського НДІ ґрунтознавства та агрохімії (Харків). На секції економічної та соціальної географії виступили 8 фахівців, у тому числі представники Мінська, Харкова, Житомира.

В рамках «Круглого столу» з цікавими повідомленнями про університетську підготовку географів у СРСР та НДР виступили представники цих країн аспірант Ібрагім Ісмаїл (Дамаск) та стажистка (НДР) Керстін Печман (Грайфсальд) із ОДУ. Участь іноземних географів дала змогу порівняти ступінь підготовки фахівців у різних країнах.

В роботі конференції як доповідачі прийняли участь нещодавні випускники та студенти ОДУ Ю. Г. Пантелєєв, Е. І. Яцків, О. О. Бизов, Н. Ф. Савчук, Т. Б. Ткачук. За їх висловами склалося враження, що така школа матиме для їхньої творчої діяльності велике значення. Треба відзначити високий науковий рівень учасників. Незважаючи на жорсткий віковий ценз (до 33 років), серед 24 доповідачів було 7 кандидатів наук. Праці багатьох учасників широко відомі на всесоюзному рівні.

На заключення конференції молоді географи одноставно висловили думку про необхідність продовження творчого спілкування. У резолюції конференції рекомендується встановлення терміну регулярності наукових зустрічей молодих географів у причорноморському місті.

А. МОЛОДЕЦЬКИЙ,
голова ради молодих вчених ГГФ.

Мабуть не знайдеш у нас в країні людини, яка б не знала джентльменів з ОДУ. Не старіє їх гумор, як не старіє наше улюблене місто, в якому народився КВН. І в цьому ми знову переконалися, слухаючи їх дотепні реплізи під час святкування дня народження Одеси.

Фото В. Пашука

лист до редакції

Зразок байдужості

Ремонт наукової бібліотеки закінчується. Але не поспішайте радіти: для її нормального функціонування необхідне відповідне обладнання, меблі та ін. Це і каталожні шафи, і спецмеблі, і звичайні кронштейни та карнизи для занавісок. Виготовити все це — обов'язок учбово-експериментальних майстерень ОДУ. Однак замовлення НБ не виконуються роками.

Від нас вимагають будматеріали, знаючи наперед, що бібліотека ні грошей, ні матеріалів не має. Між іншим, на складі майстерень, наприклад, без діла валяються відходи металевих труб — чудовий матеріал для виготовлення карнизів. Треба тільки захотіти...

Ще в червні минулого року для бібліотеки виготовлені решітки на вікна і стільки ж вони валяються у дворі майстерень, вкриваючись іржею, без пофарбування.

Можна навести багато інших прикладів байдужості. Чи не час керівництву майстерень і зокрема їх директору М. І. Абрамову проявити ініціативу хоча б у виконанні замовлень нашої бібліотеки?

Ю. ЛЕЛІЦА,
заступник директора НБ з господарства.

Скільки буде 2х2?

З усього було видно, що чергова поїздка представників університету у рід господарств, де на збиранні врожаю трудяться студенти, особливою радістю не обійшлася. Були скарги керівництва господарств на наших студентів, нарікали й студенти на тамтешнє керівництво. Чехарда, що повторюється з року в рік.

Першим на нашому шляху був приміський радгосп імені Кірова. Віддамо належне і директору, і заступнику директора, і парторгу, які виявилися людьми, здатними зрозуміти складнощі партнерів. За горло не брали, хоча їх претензії були обґрунтованими.

На поля радгоспу щодня від університету повинні були виїжджати близько 340 студентів філфаку і РГФ. А що фактично мав радгосп? З денним зведенням нас знайомить заступник директора радгоспу Володимир Якимович Єфремов.

5 вересня на поле прибуло 274 чоловіки (в основному першокурсники філфаку) і за-

норми 300 кілограмів томатів на кожного було зібрано 50 тонн овочів. 6 вересня 273 студенти (рано було радіти стабільності!) зібрали 34 тонни помідорів. 9 вересня на полі з'явилися 207 студентів, які зібрали 19 тонн овочів.

21 вересня, у день нашого приїзду, з філфаку прибуло 130 чоловік. Василь Костянтинович Дейлік, керуючий господарством, повідомив: 80 процентів усіх студентів щоденної норми не виконують.

Викладач Олександр Володимирович Фесик називає явних ледарів. Це студенти IV курсу українського відділення Горбар, Чимеркін, Парубіна. Міра покарання — звичайна: у деканат на цих товаришів буде представлений рапорт.

У радгоспі «Батьківщина» Білявського району працюють студенти II курсу філфаку російського та українського відділень. На момент нашої появи замість 78 чоловік за списком виявилось 49. Ніхто з викладачів, командированих на сільгосп роботи (Г. Д. Батизат,

Н. В. Саприкіна), причини відсутності студентів пояснити не зміг. Хоча в цій групі є свої маяки (студенти українського відділення К. Козловський та О. Бубеля в окремі дні збирали близько 800 кілограмів помідорів), відчувалося, що особливого ентузіазму у роботі ні студенти, ні їх керівники не проявляли.

За словами згаданих викладачів, факультетське начальство роботою на полі не цікавилось, і взагалі склалося враження, що про загоны просто забули.

Між іншим, і в літньому трудовому семестрі філфак «відзначився»: на Одеському консервному заводі замість 120 студентів філфаку, обіцяних умовами договору з підприємством, на роботу з'явилось трохи більше 60 чоловік. Як кажуть, чудовий привід для серйозної розмови на майбутніх звітно-виробничих партійних зборах факультету.

Як і завжди в польових умовах, були скарги й з боку студентів: не завжди якісна їжа в їдальні, холодно у при-

міщеннях, зовсім ніякої культурно-виховної роботи зі студентами — якби не студенти політесу, було б геть нудно.

І провина в цьому, знову ж таки, насамперед партійних керівників факультетів, які пустили на самоплин (що видно на прикладі філфаку) досить відповідальну кампанію, якою є допомога сільському господарству.

Більше того, у радгоспі імені Кірова серед керівників-викладачів виявився статист дослідник — Юрій Кушнірський, котрий ніякого відношення до університетських сільськогосподарських робіт не має. Очевидно, партбюро факультету було б не зайвим розібратися, за чією ініціативою була «мобілізована» (і замість кого?) ця людина?

Словом, відсутність відповідальності у адміністрації і партбюро філфаку породжує логічний наслідок — сумну картину в полі, де працюють філфаківці.

Як показує життя, і філологам інколи не гріх з повагою ставитися до елементарних правил математики. Короткий рахунок дисциплінує. А від цього тільки користь.

М. УСПЕНОВ.

Дружественный малийский народ в обстановке трудового подъема отмечает 28-ю годовщину со дня провозглашения независимости Республики Мали.

Редакцию газеты «За наукові кадри» посетил лидер Одесского отделения Союза малийских студентов и стажеров в Советском Союзе Фохана Сеид Эль-Моктар.

В 1983 г. юноша окончил на родине лицей и сразу же приехал в Советский Союз для продолжения учебы. Вначале — по подготовительным курсам при Воронежском университете, затем — учеба на юридическом факультете. Сейчас он — студент 5 курса. Одна деталь, о которой не упомянуть невозможно: на 5 курсе биофака ОГУ учится его жена Са-

«ПРИГЛАШАЕМ НА ПРАЗДНИК...»

лимата, с которой он познакомился еще в Мали.

Сеид Эль-Моктар рассказывает о студенческой организации, интересы которой он представляет в качестве лидера землячества малийских студентов в Одессе.

Союз призван воспитывать у малийских студентов сознательное и ответственное отношение к учебе, наряду с партией Демократический союз малийского народа участвует в психологическом, культурном и моральном воспитании молодых малийцев. Союз поощряет молодежь к научной работе, к проведению научных исследований по Мали и Африке, воспитывает студентов в духе готовности бороться за на-

циональную независимость страны и единство Африки, всячески содействовать малийским и советским властям в организации успешного сотрудничества.

Прекрасные идеалы, великодушные принципы.

Сеид Эль-Моктар говорит, что малийские студенты, обучающиеся в Одессе, глубоко благодарны Советскому правительству за предоставленную возможность стать первокурсниками специалистами и в последующем посвятить себя служению родине, национальной науке и культуре.

Гость пригласил всех читателей «ЗНК» побывать 1 октября в актовом зале ОГУ на вечере, посвященном на-

циональному празднику Мали.

В заключение беседы Сеид Эль-Моктар сказал:

— Дружественное отношение советского народа к нам, малийцам, мы высоко ценим. Состоявшийся в прошлом году визит президента Мали, Генерального секретаря Демократического союза малийского народа Мусы Траоре, его встречи и переговоры с Михаилом Серге-

вичем Горбачевым и другими советскими руководителями еще больше сблизили наши страны. И мы всегда будем верны этой большой дружбе. Записал Н. АНАНЬЕВ.

Городской совет по делам иностранных учащихся, Одесский госуниверситет имени И. И. Мечникова и землячество студентов Мали, обучающихся в вузах г. Одессы, приглашают вас принять участие в торжественном вечере, посвященном 28-й годовщине со дня провозглашения независимости республики Мали, который состоится в актовом зале госуниверситета (Пролетарский бульвар, 24/26, 17.00, 1 октября 1988 г.).

Нужны ли науке эмоции?

Как уже сообщалось, 6—8 сентября с. г. в Одесском Доме ученых проведено 5-е совещание цикла «Акустика речи и слуха», организованное Научным Советом АН СССР «Автоматическое распознавание и синтез речи» совместно с Одесским государственным университетом им. И. И. Мечникова. Значительную работу по практической организации совещания осуществила кафедра теоретической и прикладной фонетики английского языка ОГУ, руководимая доктором филологических наук Э. А. Нушикян.

Наш корреспондент встретился для беседы с Эммой Александровной.

— Тема совещания — «Эмоции и автоматическое распознавание речи». Но прежде чем перейти к разговору по существу проблемы, не могли бы вы кратко ознакомить наших читателей с предысторией нынешнего совещания?

— Аналогичное совещание в последний раз было проведено в Ленинграде в 1978 году. Таким образом, спустя 10 лет специалисты, активно занимающиеся данной проблемой, вновь встретились для обмена мнениями, на этот раз в Одессе.

Хотелось бы два слова сказать об уровне совещания, его участниках. Председательствовал на совещании доктор биологических наук В. И. Галунов. С научными сообщениями выступили В. В. Пиктурна (Каунасский политехнический институт), В. И. Тарасов (Ленинград), доктор медицинских наук Е. Н. Винерская, доктор технических наук Б. М. Лобанов, кандидат психологических наук В. Х. Манеров. От Одесского университета на совещании выступили профессор, доктор филологических наук В. А. Кухаренко, профессор, научный руководитель лаборатории экспериментальной фонетики Т. А. Бровченко и я, как руководитель кафедры.

В работе совещания участвовали представители Института психологии АН СССР (Ленинград), Ленинградского университета, НГУ, Института математики (Новосибирск), Львовского университета, МГУ, Института иностранных языков им. Мориса Тореза (Москва), Института кибернетики АН БССР, Киевского института иностранных языков, Института физиологии АН СССР (Ленинград), Харьковско-го института радиозлектроники, ВНИИ судэкспертизы и др.

Почему проявляют такой интерес к эмоциям кибернетики, филологи, психологи, философы, физиологи и многие другие специалисты? Эмоции давно привлекают внимание специалистов всех отраслей. Без эмоций трудно представить себе нашу жизнь. Ведь это не только наше настроение. Вспомните недавний случай, который произошел с

капитаном катера на подводных крыльях на одной из сибирских рек. Вследствие инфаркта капитан не справился с управлением и катер на полном ходу врезался в скалистый берег. Пострадало много пассажиров. Трагедии могло бы не быть, если бы на борту судна была электронная сигнализирующая система, которая определяла бы состояние капитана и автоматически выдала команду на остановку катера.

Можно уже сегодня прогнозировать воздушные корабли будущего, пилоты-автоматы которых будут реагировать и на эмоциональное состояние членов экипажа.

А раскрытие различных преступлений! Здесь объективная оценка и воспроизведение эмоционального состояния человека в момент, например, расследования преступления имеет неопределимое значение. Так что важность проблемы, которая обсуждалась на нашем совещании, надеюсь, понятна.

— И все же, почему местом совещания стала Одесса?

— Действительно, Одесский университет выбран не случайно. Прежде всего потому, что у нас уже имеется солидный научный багаж, накоплен большой объем материала по исследованию эмоциональной речи. В процессе экспериментов использовалась высокочастотная радиоэлектронная аппаратура. Базой развития и создания принципиально новой кафедры в нашем университете стала созданная в 1963 г. лаборатория экспериментальной фонетики. Интересно напомнить, что в Новороссийском университете в 1910 г. возникла лаборатория по исследованию проблем речи, которой руководил Томсон.

— Если не ошибаюсь, тема вашей докторской диссертации, защищенной в Ленинграде, тоже имеет прямое отношение к данной проблеме.

— Тема моей докторской диссертации — «Просодическая организация эмоциональной речи». Защище предшествовали публикации в научных сборниках в 60-е, 70-е годы, а также представление тезисов на международную кон-

ференцию фонетических наук в 1983 г. и выступление с докладом на конгрессе в Таллине в 1987 г. На этом же конгрессе с совместным докладом по выразительной речи выступали профессор Т. А. Бровченко и ст. н. с. В. Г. Волошин.

— Эмма Александровна, научные сообщения, сделанные на последнем совещании в Одессе, действительно, были весьма интересны и дали много нового и интересного в плане использования результатов исследований прежде всего при обучении иностранному языку, в народном хозяйстве — в гражданской авиации при определении утомляемости и состояния операторов диспетчерских служб, в судебной экспертизе — допрос под давлением и т. д. Хотелось бы услышать от Вас как руководителя кафедры, над чем работает сейчас ваш коллектив, с какими проблемами вы сталкиваетесь?

— Прежде всего, это хозяйственная тематика «Синтез эмоциональной и выразительной речи», которую мы разрабатываем с 1985 г. совместно с другими научными коллективами. Очередная тема — «Акустические корреляты и восприятие эмоциональной речи». По проблеме изучения модальной, экспрессивной и эмоциональной функции интонации бывший Минвуз СССР включил нашу кафедру в качестве головной в перспективный план развития до 1990 г.

Видимо не случайно и в решении последнего Всесоюзного совещания, о котором мы только что говорили, записано, что впрямь конференции по проблемам исследования эмоций должны проводиться на базе кафедр теоретической и прикладной фонетики английского языка Одесского университета.

— Это — серьезное признание заслуг коллектива кафедры и честь университету и факультету. В состоянии ли вы и впрямь поддерживать свое реноме?

— Увы, должна откровенно признать, что пока мы находимся в довольно сложном положении. Устаревшая техника, допотопное оборудование не дают оснований рассчитывать на желаемые темпы в научных исследованиях.

— Иными словами, без серьезной и безотлагательной помощи со стороны администрации университета...

— Вот именно. И поэтому мы очень рассчитываем на такую помощь.

Беседу вел С. СЕРГИЕНКО.

Олимпийские марки

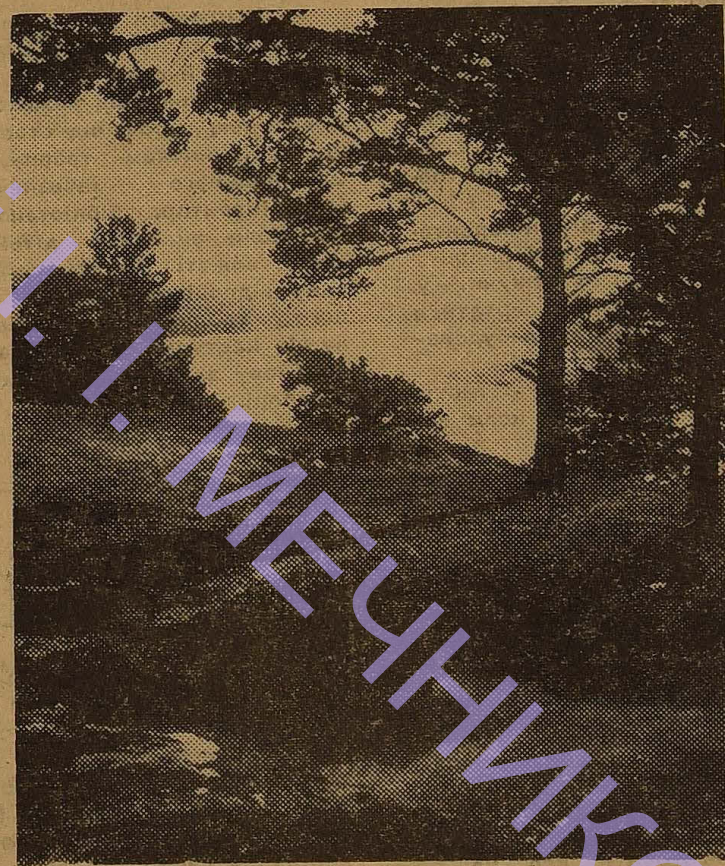
Почтовые марки олимпийской тематики в Советском Союзе появились после 1957 года. Серия из шести знаков почтовой оплаты была издана только через год после проведения в Австралии XVI Олимпийских игр. Почтовые миниатюры, на которых художник В. Завьялов изобразил метателя копья, гимнаста, боксера, футболиста и штангиста, положили начало олимпийским выпускам.

Первое выступление наших спортсменов на предыдущих XV играх в Хельсинки почтой СССР отмечено не было. Впрочем, так же, как и дебют советских спортсменов на зимних Олимпийских играх в Италии (Кортина д'Ампеццо, 1956 год).

Начиная с VIII зимней Олимпиады в Скво-Вэлли (США), когда была издана серия из 5 почтовых марок, «Белые Олимпиады» регулярно отмечались почтовыми выпусками СССР. Этого не скажешь о летних играх. Так, XXIII Олимпийские игры 1984 года в Лос-Анжелосе отражения в наших филателистических выпусках не нашли, впрочем, Московскую Олимпиаду 1980 года проигнорировало почтовое ведомство США...

К открывшимся 18 сентября в Сеуле XXIV Олимпийским играм Министерством связи Советского Союза издана серия из пяти марок и почтового блока. На знаках почтовой оплаты художник Ю. Арцименов воспроизвел спринтера, спортсменку в прыжке, баскетболиста, выполнение одного из элементов художественной гимнастики, пловца и футболиста (на знаке почтовой оплаты блока). Все миниатюры объединяет единая композиция — символический овал стадиона, обрамленный пятицветной лентой. Номиналы этих марок олимпийской эмиссии — 5, 10, 15, 20, 30, и 50 копеек. Тираж — 1.150.000 серий.

И. СИЛЬНИЦКИЙ,
член Всесоюзного общества филателистов.

КОНКУРС МОЛОДЫХ ЛИТЕРАТОРОВ...

объявляет «ЗНК». С нетерпением ждем ваши поэтические опыты, лучшие из которых будут опубликованы в нашей газете. Произведения рецензирует сотрудник редакции, член Союза журналистов СССР В. Л. Верникова.

Ректорат, партком и коллектив геолого-географического факультета с глубоким сожалением сообщают о смерти старшего сотрудника, ветерана Великой Отечественной войны, ветерана труда, пенсионера

Штангеева

Виктора Константиновича

и выражают глубокое соболезнование семье и близким покойного.

ПИШИТЬ НАМ: 270057, Одеса-Центр вул. Петра Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ: Одеса, вул. Радянської Армії 24, 1-й поверх, кімната 9.

ДЗВОНІТЬ: Редактор М. ЩЕРБАНЬ. тел. 23-84-13.